

REMISSVAR

2020-09-30

Dnr: BO 2020-0207

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Högre växel i minoritetspolitiken (SOU 2020:27)

(KU2020/01170/CSM)

Inledning

Barnombudsmannen har beretts möjlighet att inkomma med ett remissvar på slutbetänkande av *Utredningen om uppföljning av minoritetspolitiken*. Barnombudsmannen yttrar sig med utgångspunkt i uppdraget att företräda barns och ungas rättigheter utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Barnombudsmannen tillstyrker utredningens förslag, men vill särskilt lyfta följande.

Sedan den 1 januari 2020 är barnkonventionen svensk lag. Barn och unga som tillhör nationella minoriteter omfattas av barnkonventionen och de rättigheter som framgår av konventionen. I utredningen lyfts barnkonventionens artikel 30, som garanterar barn från minoriteter och ursprungsbefolkningar rätten till sitt språk och sin kultur tillsammans med andra medlemmar ur sin grupp. Barnombudsmannen saknar dock ett bredare barnrättsperspektiv i utredningen. Rättigheterna i barnkonventionen är alla lika viktiga, odelbara och beroende av varandra. För att till fullo uppfylla artikel 30, krävs att också andra rättigheter i konventionen beaktas i arbetet.

När det gäller styrningen av minoritetspolitiken vill vi särskilt framhålla barnkonventionens grundprinciper, det vill säga artikel 2, 3 6 och 12. I artikel 2 erkänns barns rätt till likabehandling och ickediskriminering. Av artikel 3 framgår att barnets bästa ska bedömas och i första hand beaktas i alla åtgärder och beslut som rör barn. Artikel 6 handlar om rätten till liv, överlevnad och utveckling. I artikel 12 erkänns barns rätt att komma till tals, och få sina åsikter beaktade i alla frågor som rör barn. Även barnkonventionens artikel 8 är relevant i sammanhanget – denna betonar barns rätt till sin identitet. I identiteten ingår medborgarskap, namn och släktförhållanden, men etniskt ursprung, religion och språk är också delar av ens identitet.

Förutom dessa, kanske självklara, rättigheter att beakta ska givetvis övriga rättigheter i konventionen säkerställas för barn som tillhör en minoritet. Här kan exempelvis nämnas rätten till utbildning i artikel 28, rätt att få kunskap om sin kultur i artikel 29, rätten till hälsa i artikel 24, rätten att skyddas mot våld och övergrepp i artikel 19 och rätt till en meningsfull fritid och deltagande i det kulturella livet i artikel 31.

Barnombudsmannen ser positivt på att utredningen särskilt lyfter barn och ungas delaktighet i delmål 2, och att barns och ungas delaktighet måste anpassas efter barnets

möjligheter. Det är positivt att utredningen lyfter fram tidigare konstaterande om att olika alternativ för att säkerställa barns och ungas deltagande måste övervägas, för att säkerställa deras inflytande i minoritetspolitiken. Barnombudsmannen saknar dock en beskrivning av hur möjligheterna till delaktighet idag uppfattas av barn och unga inom minoritetsgrupperna. Vi anser att utredningen i detta hänseende hade kunnat konsulterat barn och unga för att få en bild av hur det fungerar idag och även förslag på hur barn och unga i minoritetsgrupperna vill ha inflytande i framtiden, och även förslag på vilka metoder som bör användas.

Barnombudsmannen påpekade i remissvar till SOU 2017:60 att det behövde klargöras hur barns och ungas deltagande ska säkerställas och att tillräckliga resurser måste avsättas för detta.¹ Tyvärr kan vi inte se att detta tydliggörs i detta betänkande heller.

I delmål 2 lyfts artikel 30 i barnkonventionen fram. Barnombudsmannen vill här påminna att barnets rätt till inflytande – att i alla frågor som berör hen få ge sin åsikt och få den beaktad utifrån ålder och mognad – regleras i artikel 12 i barnkonventionen och är en av konventionens grundprinciper, dvs en av de rättigheter som ska genomsyra allt arbete med barn och barns rättigheter. Att barn få komma till tals är också en förutsättning för att kunna göra en bedömning av barnets bästa, som, enligt artikel 3 i konventionen, alltid ska beaktas i frågor som rör barn.

Regeringen har i propositionen till inkorporering av barnkonventionen lyft fram att förarbeten till olika lagar och regleringar behöver ett djupare resonemang och motiveringar runt barnkonventionens bestämmelser som stöd till rättstillämparen.² Barnombudsmannen beklagar därför att den barnrättsliga analysen inte går längre i betänkandet. Detta hade varit önskvärt för att ytterligare förstärka det rättighetsperspektiv som betänkandet har.

Föredragande i ärendet har varit juristerna Rebecka Pomeroy och Karin Sjömillå.

Elisabeth Dahlin
Barnombudsman

¹ Barnombudsmannen. Remissvar Nästa steg? Förslag för en stärkt minoritetspolitik (SOU 2017:60). 2017.

² Prop. 2017/18:186 Inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter. Se exempelvis sidan 94.